

Ótestamentum

Az Egyiptomi József

Pedagógiai megjegyzések :

József története Jákob családja történetének részét alkotja. Megelőzően a Pátriárák voltak az ígéretek letéteményesei, most ezek az ígéretek egy népére szállnak, amely egyiptomban alakult meg Jákob törzséből. Az isteni terv emberi eszköze József, Jákob utolsóelőtti gyermeke. József hite ellenére az isteni ígért Jákobról nem rá, hanem Judára száll és Ő lesz Dávid és a Messiás előde.

Tartalom:

József történetének 11 fejezete egységes egészet alkot. Közös témájuk a következő: Izrael Egyiptom néppé, a választott néppé formálódik. Isten láthatatlan irányítása felismerhető az egyes eseményekben. Az emberek bűnös tetteit is a tervei szolgálatába állítja.

1. Az utolsó pátriárka családját Isten Egyiptomban vezeti. Meghatározatlan időre el kell hagyniuk az ígért földjét. Ebből a családból kellett idegen földön Isten népének sarjadni.
2. Egyiptomba vonulásukat kísérő eseményekben ezek az emberek Istennek saját népe iránti különös gondosságában látták. Ezt a felfoghatatlan választást nem érezhették másnak, mint éndemtelenül kapott kegyet.
3. Isten a család életét örök tervei szerint irányította. Semmilyen bűn vagy emberi mulasztás nem akadályozhatta meg, megvalósulásukat. Isten úgy irányította elhatározásait, hogy József testvéreinek a bűne is üdvözítő tervét szolgálja. Isten a rosszat is jóra tudja fordítani.
4. József az izraelita ember eszménye. Isten előtt feddhetetlen, akár öröm éri, akár bánat. Már ifjukorában feltárja neki Isten jövőendő küldetését. Bizalmát nem gyengíti sem testvéri gyilkossági kísérlete, sem az egyiptomi aszszony cselszövései, sem a hosszabb és vigasztalan fogság. Hűségéért és rendíthetetlen hitéért Isten megjutalmazza. Magas tiszttségében mint Egyiptom alkirálya, József mindig érezte Isten támogatását.
5. Izraelnek egy napon vissza kellett térnie az ígért földjére. Ott teljesedett be Juda törzsén Isten nagy jótéteménye: a jövőendő eszményi király, a Messiás uralma.
Ez egy sajátos életszemléletet eredményezett: ezek az emberek mindig uton voltak, haladtak valami felé, aminek el kellett jönni. A remény emberei voltak, akik olthatatlan vágygal várták, az ígért beteljesedését, és az Isten által eljövőendő véget.

Alkalmazkodás a különböző koruakhoz.

Az általános iskolások számára József alakját úgy világítsuk meg, mint az isteni küldetéshez hű emberét. E mellett rá kell mutatni, hogy Jézus egyik előképe.

Az egyházatyák az üldözött, elárult Jézushoz hasonlítják /lásd a B 52 sz. összefoglaló filmet, amely két jelenetet hasonlít össze: Józsefet eladják testvérei és Jézust elárulja Judás / aki megaláznak népe megmen-
téséért, de végül diadalt adat.

A nagyobbakkal meg kell értetni, hogy az ember szabadságának korlátozása nélkül, Isten ma is irányítja üdvösségterve beteljesülését az egyház segít-
ségével.

Azt a célt szolgálja számunkra megmagyarázhatatlan módon a bűnös cseleke-
dete is, legyen az nyílt lázadás Isten ellen, vagy az Egyház üldözése. Is-
ten műve mindig beteljesül. A bűnös megzavarhatja, de nem akadályozhatja
meg. Az Egyházat üldözhetik, de megsemmisíteni nem tudják.

Isten üdvözítő tervével való szembeszegülés halált és pusztulást eredmé-
nyez. De Isten előrelátásában bölcsen és titokzatosan számol a szabad emberi
döntésekkel és beilleszti őket örök tervének megvalósításába.

A szentek és a bűnösök egyaránt Istent szolgálják, az előzők üdvözülésük-
re, az utóbbiak pedig vesztükre.

A fiatal alapvető jellemzőjének kell lenni az isteni ígérek beteljesülé-
sébe való reménynek. A fiatalok figyelmét arra kell fordítani, amit Isten
ígér, s nem arra, amit a világ.

A felsőbbévesek tanulmányozzák:

Isten gondviselése: MT 5. 45., 6. 9., 6. 24 - 34., 10.25-32 Apcsel 17 26 32

Kor. 12. 6., 2 13. Jak 4 15 IPÉT 5. 7

A bűn eltérése MT. 13 24-31 13. 36- 53 Ján 6 70., 1143-59

Apcsel. 8. 1. Róm. 8 28. 39.

Az élet zarándoklás Zsid. 11 3-16 IPÉT 2. 11.

ÓTESTAMENTUM

AZ EGYIPTOMI JÓZSEF

2. Józsefet gyűlölik testvérei.

Mikor József 17 esztendő volt, bátyjaival együtt a juhokat őrizte. Egyszer
elárulta egy rossz tettetét apjának. Jákob jobban szerette Józsefet, mint a
többi fiát, mivel öreg korában született. Ezért egy új köntöszt csináltatott
neki. Emiatt bátyjai meggyűlöltek és nem tudtak vele barátságos szót váltá-
ni.

Rögtön ezen a képen látható a testvérek József iránti gyűlölete. Durva, go-
nosz, ravasz arckifejezéseik elárulják az apa kedveltje, az álomlátó iránti ér-
zéseiteket. József viszont jó és egyszerű lélekről árulkodik. A gyerekek könny-
nyen felfigyelnek az ünnepi ruhára, az apa kedvességének tanujelére.

3. József titokzatos álmai.

Józsefnek egyszer álma volt és ezt elmondta testvéreinek. Így szólt hozzá-
juk: hallgassatok ide, milyen álmot láttam. Kévék kötöttünk a mezőn s ime
az én kévéim felegyenesedtek és állva maradtak, s a ti kévéitek pedig körül-
vették és meghajoltak az én kévéim előtt. Testvérei így válaszoltak: Talán
királyunk akarsz lenni és felettünk uralkodni? - Más alkalommal újra álmot lát-
tatt és azt is elmondta. Így szólt: Anap, a hold és a csillagok megha-
joltak előttem. Apja megfeddte mondván: Mit akar jelenteni ez az álom?

Nekünk a földig kell hajolnunk előtted? Bátyjai féltékenyek lettek rá, ap-
ja azonban megjegyezte magának a dolgot /Ter.37./

Hatásosak az álmokat bemutató képek / 3. 13. 14./ Annak érzékeltetésére, hogy látomásról van szó, a művész fényes látványos színeket használ, így a jelképek köré mintegy titokzatos fénykoszorút von. Aképeket magyarázó hitoktatónak meg kell érteni, hogy isten milyen szimbolikus nyelvet használ a Szentírásban. A gyerekeket meg kell tanítani arra, hogy olvassanak ezekből a jelekből.

4. Ime jön az álomlátó

Amikor bátyjai elmentek és apjuk juhait Szichemben legeltették, Jákob ezt mondta Józsefnek: Menj és nézz utána, hogy bátyaid és a nyáj jól vannak - e ? ! És József elment. Mikor bátyjai messziről meglátták, így szóltak egymáshoz: Ott jön az álomlátó ! Oljuk meg és dobjuk a ciszternába és mondjuk azt, hogy vadállatok ették meg. Akkor aztán meglátjuk, hogy mi lesz az álmaiból ? !

Ruben így szólt: Ne ontsatok vért ! Dobjátok be a ciszternába ott a pusztában ! Ki akarta menteni kezükből és vissza akarta küldeni atyjához.

Ez a jelenet és a következő képek József bátyjainak féltékenységről és irigységéről tanuskodnak. Mikor az boldogan fut feléjük, bátyjai a meggyilkolásáról gondolkodnak.

5. Józsefet egy ciszternába dobják.

Mihelyt József testvéreihez ért, azok levették ujjas köntösét, Őt magát pedig egy üres ciszternába dobták.

6. Józsefet eladják testvérei

Akkor izmaelita kereskedőket láttak közeledni, akik Egyiptomba tartottak. Juda így szólt testvéreihez: Milyen előnyünk származik abból, hogy megöljük öcsénket: Gyertek adjuk el az izmaelitáknak. Testvérei hallgattak rá. Eladták Józsefet 20 ezüstért a kereskedőknek.

7. József a kereskedők karavánjában

A midianita kereskedők Egyiptomba vitték Józsefet.

Ebben a jelenetben a gyerekek érzékelik a rabszolga József szomorú sorsát. A tűző napon, a sivatagban állatként hurcolják, vonszolják, a szükséges vizet és élelmet nem kapja meg.

8. József köntösét vérbe mártják.

Ruben nem volt jelen az eladásnál. Mikor visszatért a vizsternához, József már nem volt benne. Megszaggatta ruháját és így szólt:

- A fiu már nincs ott, mitévő legyek ?

Testvérei levágtak egy kecskebakot és a köntöst vérbe mártották. Aztán a ruhát apjukhoz küldték és ezt üzenték: Találtuk nézd meg, hogy a fiad köntöse-e vagy nem ?

9. Jákob elsiratja fiát Józsefet

Az apa felismerte a köntöst és felkiáltott: Ez a fiam köntöse, vadállatkétezte meg ! Megszaggatta ruháját zsákok kötések csipője körül és gyászolta fiát.

Mindenki sietett vigasztalni, de nem akart vigasztalódni, hanem így szólt - Gyászolva költözöm le fiamhoz az alvilágba. Így elsiratta őt az apja.

/ Ter. 37. /

10. Józsefet eladják Putifárnak

A kereskedők Egyiptomban eladták Józsefet Putifárnak, a király testőrség parancsnokának. De az Ur Józseffel volt és így minden sikerült neki. Az Ur József miatt megáldotta az egyiptomi házat.

Az Ur áldása volt mindenben, ami a házban és a mezőn volt.

Ez a kép Józsefet a rabszolgapiacon ábrázolja. De József nem keseredett el. Ennyi fájdalom ellenére sem rendül meg, stenbe vetett hite.

11. József ellenáll a kísértésnek

József mellett szép külsejű és szép arcu volt. Egy idő után urának felesége szemet vetett Józsefekre és bűnre csábította. Ő azonban így felelt: Hogyan követhetnénk el ilyen súlyos igazságtalanságot és hogyan vétkezhetnénk Isten ellen? Az asszony ennek ellenére naponta csábította. Egy nap megfogta ruhájánál, de József ruháját kezében hagyta, elmenekült és kifutott. Az összehívta a házanépét és azt mondta nekik: Idehozott a férjem egy hébert, hogy erőszakoskodjon velünk! Hozzám jött, hogy rosszra vigyen, de én hangoosan kiabáltam. Akkor itthagytam ruháját mellettem, elmenekült és kiszaladt. Ezt mondta a férjének is. Az haragra gerjedt és börtönbe vetette Józsefet.

Ez a kép eltér a nagymesterek ábrázolásától, akik többnyire a jelenet "pikáns tartalmát" hangsúlyozzák. Ugy ábrázolják Józsefet, mint szeliden tűri a: egyiptomi nő rágalmait. József ártatlansága tudatában nem bizonygatja hese- sen ártatlanságát, hanem Istenbe bizik, stenre bizza magát. Ezzel Jézus- ra emlékeztet, aki szintén némán fogdja a rágalmakat.

12. József fogságában

Az Ur a börtönben is Józseffel volt, és irgalmat gyakorolt vele. Feléje fordította a börtönfelügyelő jóindulatát. A felügyelő rábizta az összes foglyot.

Kérdezzük meg a gyermekeket, hogy mit gondolhatott József a fogságban hogyan egyeztette össze rabságát látomásaival. Bizott Istenben és a fájdalom is erősítette Jahvában vetett hitét.

13. A tisztviselők álma

Bizonyos idő múlva Egyiptom királyának pohárnoka és sütőmestere vétettek uruk ellen. A fáraó megharagudott a két tisztviselőre és börtönbe vetette őket. József egy reggel letörve találta őket.

Megkérdezte: Miért vágtok ma olyan bus arcot? - Álmodtunk és nincs senki, aki megfejtene. - József azt mondta: Mondjátok el az álmod!

A főpohárnok elmesélte álmát: Álmomban egy szőlőtőkét láttam magam előtt. A tőkén három vessző volt. Amikor kirügyezt, kinyílt a virágja is és a szőlőfürtök érett szemeket hoztak. A fáraó pohara a kezemben volt. Vettem a bogyókat, belecsavartam a pohárba és a fáraónak nyújtottam. - József azt felelte: A három vessző három napot jelent. Három nap múlva a fáraó visszahelyez a hivatalodba. Gondolj rám akkor és emlékezzél meg rólam a fáraó előtt.

A főszütőmester így szólt: Álmomban olyan volt, mintha a fejemen három kosarat vittem volna. A legfelső kosárban mindenféle étel volt a fáraó számára. De madarak jöttek és kicsipegették. József így válaszolt: Ahárom kosár három napot jelent. Három nap múlva a fáraó felakasztat egy oszlopra és a husodat a madarak szedik le rólad.

Harmad nap a fáraó születésnapja alkalmából lakomát rendezett. A főpohárnokot újra visszahelyezte a hivatalába, a főszütőmestert pedig felakasztatta, miként az álmod József értelmezte. A főpohárnok azonban nem gondolt többé Józsefekre, hanem elfelejtette. /Ter. 40/

15. József megmagyarázza a fáraó álmát

Másnap a fáraó összehívatta Egyiptom minden bölcsét. Elbeszélte nekik az álmot, de nem akadt egy sem, akik meg tudták volna fejteni. Ekkor a főpohárnok eszébe jutott József és így szólt: - Egy fiatal héber férfi van a fogságban, aki egyszer megfejtette nekem és a főszűtmester álmát. Ahogy megfejtette, úgy teljesedett.

Akkor a fáraó hívatta Józsefet és ezt mondta neki: Álmot láttam és senki sem tudja megfejteni. József így felelt: Én nem tudok semmit, de Isten kinyilvánítja a fáraónak a jó hirt. - Erre a fáraó elmesélte az álmát. József így válaszolt: Isten tudtára adta a fáraónak, amit tenni akar. - A hét szép tehén hét termékeny esztendő jelent. A hét sovány és csunya tehén hét inséges esztendő.

Hét esztendő következik, amikor egész Egyiptom földjén nagy bőség uralkodik. De utána jön hét inséges esztendő, s akkor elfelejtik az egész bőséget. Ezért a fáraó válasszon ki egy okos és bölcs férfit s állítsa Egyiptom élére, hogy a bőség hét esztendejében Egyiptom földjén tegyék félre az ötödrészt. Isten nem hagyja el azokat, akik hűségesen szolgálnak. Ime József a fáraó előtt így beszél: - Én nem tudok semmit, de Isten kinyilvánítja a fáraó előtt a jóhírt. A következő jelenetekben József felemelkedését is Istennek tulajdonítja és szerényen fogadja.

16. József alkirály lesz.

A beszéd tetszett a fáraónak és így szólt Józsefhez: - Mivel Isten mindent tudtadra adta, azért nincs senki, aki olyan okos és bölcs volna, mint te. Te állsz majd a házam élén. Egész népem köteles lesz engedelmeskedni parancsaidnak és én csak trónommal foglak megelőzni.

Azután a fáraó levette a pecsétgyűrűjét az ujjáról és József ujjára huzta, biborruhába öltöztette és aranyláncot akasztott a nyakába. Végighordoztatta második kocsián és ezt kiáltották előtte: Vigyázat! Hajoljatok meg előtte!

József 30 éves volt, amikor a fáraó előtt állt. Egy előkelő egyiptomi lányát vette el, aki két gyermeket szült neki: Manasszét és Efraimot.

17. József találkozása testvéreivel

A hét bőséges esztendő alatt József összegyűjtötte a felesleget. Aztán eljött a hét inséges esztendő, ahogy József megmondta. A nép a fáraóhoz kiáltott kenyérért. Az ezt felelte: Menjetek Józsefhez és tegyétek azt amit mond. József megnyitotta a gabonacsűröket. Mindenki Egyiptomba jött hogy gabonát vásároljon.

Mikor Jákob hallotta, hogy Egyiptomban van gabona, elküldte fiait. Mikor József bátyjai megérkeztek, földig meghajoltak előtte. József felismerte őket, de úgy viselkedett, mint idegenekkel. Honnét jöttök? - Kánaán földjéről - felelték, hogy gabonát vásároljunk. Ezt mondta nekik: Kémek vagytok csak azért jöttetek, hogy kikémleljétek az ország gyenge pontjait. Azok így válaszoltak: Nem uram, hanem azért jöttünk szolgálid, hogy gabonát vásároljanak. Tizenketten vagyunk testvérek ugyanannak a férfinak Kánaán földjén. A Legfiatalabbik atyánknál van, egy pedig már nem él. József ezt felelte: Mégis úgy van, ahogy én mondtam: kémek vagytok. Próbára kell tenni benneteket! Egyikőtök maradjon fogságban, míg el nem hozzatok a legfiatalabb testvéretek.

Azt Simeont a szemük láttára megbilincselte, majd parancsot adott, hogy töltsék meg zsákjaikat gabonával, a pénzt tegyék mindegyiknek a zsákjába, és adjanak nekik élelmet az utra.

Ők pedig szamaraikra rakták a gabonát és eltávoztak. Mikor megérkeztek atyjukhoz, elmondtak neki mindent.

18. József pohara Benjamin zsákjában

Mikor felélték a gabonát, Jákob elküldte fiait Benjammal együtt. József eladta nekik a gabonát, de Benjamin zsákjába rejtette ezüst poharát. Másnap mikor elhagyták a várost, József így szólt háza gondnokához: Erd utol őket és mondd nekik, hogy miért viszonzták a jót rosszal? Amikor az utolérte őket, elmondta nekik: Ők így feleltek: Ha valakinél szolgálid közül megtalálod, haljon meg, mi többiek pedig szolgálai leszünk uradnak. Mindegyik lerakta a zsákját a földre és kinyitotta. Ő pedig kikutatta a legidősebbtől a legfiatalabbikig. Benjamin zsákjában megtalálta a poharat. Erre felmálházták szamaraikat és visszatértek a városba.

19. József megismerteti magát

József megkérdezte tőlük: Mit tettetek? Juda így felelt: Mit válaszoljunk? Isten megtorolta szolgálainak vétkeit. Mi most rabszolgáid vagyunk. József így felelt: - Távol legyen tőlem, hogy így tegyek, csak az legyen a szolgálom, akinél a poharat megtalálták. - Erre Juda hozzálépett és ezt mondta: - Mi kezességet vállaltunk a fiúért atyjánál. zért én maradok itt a fiu helyett, mint uramnak szolgálja, sőt, mint rabszolgája, a fiu pedig menjen haza testvéreivel.

Ekkor József nem tudta tovább türtőztetni magát. Kiküldte az egyiptomiat és hangosan sirt: - József vagyok! Él - e még atyám? - De testvérei nem tudtak felelni neki, annyira meglepődtek. József így szólt hozzájuk: Gyertek közelebb! József vagyok a testvéretek, akit eladtatok Egyiptomba. - De most ne nyugtalankodjatok! Isten ezért küldött előre engem, hogy megmentsem az életeteket! Sietve térjete hát vissza atyáitokhoz és hozzátok el. Én majd gondoskodom ellátásotokról, mert az inség még öt esztendeig tart.

Ne felejtsetek el aláhuzni a találkozás perceiben József miként nyilvánítja ki Isten iránti hűségét. Így beszél: Nem ti hoztatok engem ide, hanem az Isten!

20. József találkozása atyjával

József testvérei visszatértek atyjukhoz és így szóltak: fiad József él, Ő parancsol Egyiptom egész földjén. De a szive hideg maradt, mivel nem hitt nekik. Mikor azonban látta a szekereket, amelyeket József küldött, hogy elvitesse, akkor ismét élet szállt atyjukba. Jákob felkiáltott: Élég, a fiam él még! /elmegyek, hogy lássam, mielőtt meghalok. Jákob tehát elindult mindenével, mi je volt. Beersabába érve áldozatot mutatott be atyja Izzák Istenének. Isten éjjel látomásban így szólt hozzá: - Ne félj lemenni Egyiptomba, mert ott nagy néppé teszek és magam is veled leszek, majd ismét felvezetlek ide!

József szekerekbe fogatott és atyja elé ment. Amikor az megjelent a nyakába borult és sokáig sirt. Azután Jákob ezt mondta Józsefnek: Most már szívesen halok meg, mert tudom, hogy még élsz!

Jákob még 17 évig élt Egyiptom földjén. Amikor halála közeledett hívatta fiát Józsefet és így szólt hozzá: Két fiad az enyém, mint Ruben és Simeon. Aztán megáldotta őket, majd így szólt Józsefhez: - Én meghalok, Isten azonban veletek lesz és visszavezet benneteket atyáitok földjére. - Judának ezt mondta: Juda téged dicsérnek majd testvéreid, atyáid fiai meghajolnak előtted. Nem tűnik el a jel Judától, amíg el nem jön, aki eljövendő és a népek nem engedelmeskednek neki. Végül így szólt mindegyikükhöz: Ha majd megtértem atyáimhoz, atyáim mellé Kánaán földjén temessetek el! Aztán meghalt. - A gyászidő leteltével József és testvérei Kánaán földjére vitték atyjuk testét és egy Hebron melletti barlangban temették el. A szeretett fiuval való találkozás közben az öreg pátriárka fülébe csengtek Isten szavai, melyeket egy éjjeli áldozat közben hallott. -

Egyiptomban nagy néppé teszlek és magam is lemegyek veled, majd ismét felvezetlek ide.

Isten beavatkozása József és a nép történetébe az események csomópontja. - Et a hitoktató nem tévesztheti szem elől. -

.....